

РЕШЕНИЕ

№ 8043

гр. София, 10.06.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 35 състав, в публично заседание на 22.05.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Петър Савчев

при участието на секретаря Богданка Гешева и при участието на прокурора Мария Малинова, като разгледа дело номер **9838** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Предявен е иск с правно основание чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС.

Ищецът П. В. С., ЕГН: [ЕГН], съд. адр. [населено място], [улица], вх. Б, ет. 4, офис 12 твърди, че към настоящия момент изтърпява наказание „лишаване от свобода“ в затворническо Общежитие от отворен тип „К.“, преди това – в Софийски централен затвор, а известно време и в затвора в [населено място]. Твърди, че за периода януари 2021 г. до датата на подаване на исковата молба – 16.10.2023 г. с него не са се извършвали никакви индивидуални и/или групови социални дейности или възпитателна работа. Твърди, че в чл. 152 от ЗИНЗС е посочено, че социалната дейност и възпитателната работа са основни средства за ресоциализация на лишените от свобода и са насочени към подпомагане на личностната промяна на осъдените и изграждане на умения и способности за законосъобразен начин на живот в обществото. Така ищецът бил лишен от цел, перспектива и надежда да постигне облекчаване на положението си като се работи с него индивидуално по превъзпитани и отношение към престъплението, което отговаряло на критериите за нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС. Ето защо, в конкретния случай неимуществените му вреди, причинени от бездействието на ответната страна да осъществи по отношение на него индивидуална и/или групова социална дейност и възпитателна работа в процесния период, се изразявали в следното: загуба на надежда за ресоциализация и за получаване на позитивно становище за личността му; загуба на възможност да бъде

награждаван и поощряван, като всички предложения за награди в процесния период са отказвани; негативно очакване за положителен доклад за условно предсрочно освобождаване, за замяна на режима на изтърпяване на наказанието, както и за бъдещата му реинтеграция в обществото; физическо и психическо страдание, значителен дискомфорт, напрегнатост, накърняване на човешките му права и достойнство, притеснения, които е изпитвал постоянно презпроцесния период; смущение на съня, изнервеност и раздразнителност; притеснения и срам от начина по който се отнасят с него; безнадеждност и отчаяние; страх от увреждане на здравето, както и чувство на незащитеност, малоценност и разочарование; влошаване на отношенията със семейството, със съпругата и детето си. Тези неимуществени вреди били в пряка причинна връзка с липсата на извършвана индивидуална и/или групова социална дейност и възпитателна работа в процесния период, които неимуществени вреди той продължавал да търпи. Ето защо, моли ответникът ГАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“, адр. гр. С. 1309, [улица], като администрация, осигуряваща изпълнението на наказанието „лишаване от свобода“, да бъде осъдена да му заплати обезщетение за претърпените неимуществени вреди в размер на 20 000 лв. , ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на исковата молба, до окончателното изплащане на сумата. Моли присъждане на деловодни разноски.

Ответникът оспорва изцяло исковете и моли да бъдат отхвърлени. Претендират деловодни разноски.

Контролиращата страна СГП поддържа становище за неоснователност на исковата молба.

Съдът, като взе предвид твърденията на страните и прецени събраните доказателства по реда на чл. 203, ал. 1 от АПК във вр. съ съответното прилагане на чл. 168 от АПК, приема следното от фактическа и правна страна:

По иска по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС:

Съгласно чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3. Съгласно чл. 3, ал. 1 и ал. 2 от ЗИНЗС осъдените и задържаните под стража не могат да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. За нарушение на ал. 1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода или задържането под стража, изразяващи се в липса на достатъчно жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или пораждат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Посочената разпоредба възпроизвежда и детайлизира разпоредбата на чл. 3 от Конвенция за правата на човека. Посочените норми, както и практиката на ЕСПЧ и националните съдилища, създават минимум хуманни стандарти, на които следва да отговаря изпълнението на наказанието „лишаване от свобода“, както и задържането под стража. Нарушаването на тези стандарти обуславя отговорността на държавата за причинени имуществени и неимуществени вреди – арг. от чл. 284, ал. 1 и ал. 5 от ЗИНЗС. Съгласно чл. 205 от АПК ответник по иска е ГДИН, като администрация, осигуряваща изпълнението на наказанието „лишаване от свобода“. Ищецът извежда

нарушаване на цитирания чл. 3 от ЗИНЗС с неизпълнението от ответната администрация на чл. 152 и чл. 157 от ЗИНС. В чл. 152 от ЗИНС е посочено, че социалната дейност и възпитателната работа са основни средства за ресоциализация на лишените от свобода и са насочени към подпомагане на личностната промяна на осъдените и изграждане на умения и способности за законосъобразен начин на живот в обществото. Социалната дейност и възпитателната работа в местата за лишаване от свобода включват: диагностична и индивидуална корекционна дейност, програми за въздействие, за намаляване на риска от рецидив и риска от вреди, образование, обучение и квалификация на лишените от свобода, творчески, културни и спортни дейности и религиозна подкрепа, като с лишените от свобода се осъществява групова и индивидуална социална дейност и възпитателна работа. По аргумент от нормата на чл. 157 от ЗИНЗС специализираните програми за индивидуална и групова работа се реализират от инспекторите по социална дейност и възпитателна работа съвместно със служителите от останалите направления на дейност, доброволци и външни експерти с подходяща подготовка. Специализираните програми имат за цел-мотивиране и насърчаване на законосъобразно поведение, повишаване на социалната компетентност и изграждане на поведенчески умения, преодоляване на зависимости. Участието на осъдените в специализирани програми е доброволно. Сътрудничеството им в процеса на ресоциализация се насърчава. Настоящият състав споделя доводите в исковата молба, че неизвършването на индивидуални и/или групови социални дейности или възпитателна работа с ищеца през процесния период е от естество да го лиши от цел, перспектива и надежда за постигне на олекчаване на положението му, което отговаря на критериите за нарушение на чл. 3 от ЗИНСЗ. Предвид презумпцията по чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС, при установяване на нарушение по чл. 3 от закона, настъпването на неимуществени вреди се предполага до доказване на противното.

В конкретния случай спорен между страните е въпросът за това дали през процесния период януари 2021 г. до датата на подаване на исковата молба – 16.10.2023 г. с ищеца са се извършвали индивидуални и/или групови социални дейности или възпитателна работа. Под л.л. №№ 33-38 от делото е представена справка от ответната администрация за факти по изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ от ищеца. Видно от справката, ищецът е започнал да изтърпява наказанието си при първоначален „строг режим“, който е заменен на „общ режим“. Ищецът е спазвал установените правила по изтърпяване на наказанието. Предвид това е назначаван е на различни работи, както в затвора в С., така и в затвора в П.. За добра дисциплина и отговорно отношение към труда и организирани от администрацията на затворите културно-масови дейности е награждаван многократно с „писмена похвала“ и „удължено свиждане за срок от 4 часа“. Само веднъж е наказван с „писмено предупреждение“. Във връзка с прогресивната система и настъпила поведенческа промяна, ищецът е категоризиран от „затворен тип“ в „открит тип“ и е преведен на територията на З. „К.“ от 24.02.2023 г. Това му дава възможност, на основание чл. 72, ал. 1 от ЗИНЗС, да изтърпи остатъка на наказанието си при смекчени условия и да работи извън пределите на общжитието, което редуцира срока на наказанието. Така ищецът е назначен на работа в „ [община]“ от 17.03.2023 г. Тази трудова дейност, на основание чл. 172, ал. 1 от ЗИНЗС и чл. 163, ал. 1 от ППЗИНЗС, има за цел именно превъзпитание и ресоциализация. При ищеца се отчита добро и стриктно изпълнение на работата, което е било основание да получава похвали от ръководителите на работния обект. Това не е налагало да се приложи чл. 171, ал. 4 от ППЗИНЗС и се

препланира индивидуалния план по изпълнение на присъдата, както и подлаганена индивидуална корекционна работа с цел повишаване на мотивацията. Видно от дневника за индивидуална работа, с ищеца са провеждани срещи с ИСДВР за обсъждане на неговите нужди и е бил информиран за адекватните перспективи и цели. Ищецът е насочван за участие в индивидуална и/или групова социална дейност и възпитателна работа, но той е отказвал да се включи в онези от тях, които ограничават възможността му да полага труд и да редуцира наказанието си. Тези данни от цитираната справка, както и от документите, приложени по делото под л.л. №№ 39-119, и които отразяват фактите по изтърпяването на наказанието „лишаване от свобода“ от ищеца, са обсъдени и от приетата по делото съдебно психиатрична експертиза. Експертизата посочва, че няма данни ищецът да е преживял силни емоционални страдания, като няма данни да е потърсил медицинска помощ за това. Това е така, доколкото вещото лице посочва, че начинът му на живот в затвора е оптимизиран с цел ресоциализация, като са му били предоставени условия за развитие в тази посока: в затвора в П. ищецът е завършил курс „Антистрес уорк шоп“, участвал е и в конкурс по случай 24 май на тема „Напред! Науката е слънце.“; предлагана му е работа, която отказва; затвора в С. е назначен като работник в парова централа; предвид поведенческата промяна ищецът е прекатегоризиран в открит тип и преведен на територията на З. „К.“, където работи. Вещото лице посочва, че участието в трудовата дейност има именно за цел превъзпитание и ресоциализация на ищеца; ищецът е провеждал срещи с инспектор за обсъждане на неговите нужди и е информиран за адекватните перспективи и цели; с ищеца е извършвана активна индивидуална и групова социална дейност, като е насърчаван от инспектор в специализирана групова програма „Умение за мислене“, съгласно изготвената оценка на риска от рецидив. Съдът кредитира изложените до тук факти и приема, че по време на процесния период начинът на живот на ищеца е бил оптимизиран с цел пълноценната му ресоциализация. Съдът прави тези фактически изводи, като ги отнася към безспорните факти, които конкретно се свеждат до това, че по време на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“, при ищеца се наблюдава прогресивна линия от по тежък режим към по-лек и от затвор от закрит тип към затвор от открит тип, придружена от полагане на труд първоначално в затвора, а после на обект извън него. Дадени са положителни оценки за поведението в затворите и за ресоциализацията на ищеца. Ето защо, съдът не приема свидетелските показания на лицето О. Я. /изтърпявал заедно с ищеца наказание „лишаване от свобода в З. „К.“/, дадени в откритото съдебно заседание от 22.05.2024 г. , според които ищецът не е участвал в срещи с инспектор и не участвал в индивидуални и/или групови социални дейности или възпитателна работа. Съдът не кредитира и свидетелските показания на лицето М., дадено в същото открито съдебно заседание, доколкото в протокола се удостоверени, че свидетелства за друго лице със сходно на ищеца име. В подкрепа на фактическите изводи на съда са и свидетелските показания на лицето Б. – социален инспектор в З. „К.“, дадени в откритото съдебно заседание от 22.05.2024 г. , която посочва, че знае за едно участие на ищеца в пенитенциарно мероприятие по линия на осъществяване на групова превъзпитателна работа – боядисване на яйца за В.. Предвид изложеното до тук, съдът приема за установено по делото, че през процесния период януари 2021 г. до датата на подаване на исковата молба – 16.10.2023 г. с ищеца са се извършвали индивидуални и/или групови социални дейности или възпитателна работа. Ищецът не е търпял психически разстройства от непровеждане на посочените

дейности, а точно обратно – показал е прогресивна ресоциализация, която е довела до намаляване на тежестите при изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“. Следователно, ве е налице цитираното по-горе неспазване на императива на чл. 3 от ЗИНЗС, поради което и претенцията по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС е изцяло неоснователна.

На основание чл. 286, ал. 2 във вр. чл. 285, ал. 3 от ЗИНЗС, ищецът следва да бъде осъден да заплати на АССГ сумата от 531,81 лв. деловодни разноски за експертиза.

Особените правила на чл. 286 от ЗИНЗС не предвиждат присъждане на възнаграждение за юрисконсулт.

Въз основа на гореизложеното, съдът

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ изцяло иска по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС, предявен от ищеца П. В. С., ЕГН: [ЕГН], съд. адр. [населено място], [улица], вх. Б, ет. 4, офис 12 за осъждане на ответника ГЛАВНА ДИРЕКЦИЯ „ИЗПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАНИЯТА“, адр. гр. С. 1309, [улица] да му заплати сумата от 20 000 лв. , обезщетение за претърпени неимуществени вреди в затвора за периода януари 2021 г. до датата на подаване на исковата молба – 16.10.2023 г.

ОСЪЖДА ищеца П. В. С., ЕГН: [ЕГН], съд. адр. [населено място], [улица], вх. Б, ет. 4, офис 12 да заплати на АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. ГРАД, на основание чл. 286, ал. 2 във вр. чл. 285, ал. 3 от ЗИНЗС, сумата от 531,81 лв. деловодни разноски.

Решението подлежи на обжалване от страните, пред тричленен състав на АССГ, в четиринадесетдневен срок от съобщението, че е изготвено.

СЪДИЯ: